

כריתות ב

ר' יהודה	ר' שמעון ור' שמעון שזורי	
אפילו נתכוון ללקוט תאנים וליקט ענבים, ענבים וליקט תאנים, שחורות וליקט לבנות, לבנות וליקט שחורות - ר"א מחייב חטאת, ור' יהושע פוטר ר' יהודה מביע דעה אחרת: תמיהני אם פטר בה ר' יהושע א"כ, למה נאמר אשר חטא כהו? פרט למתעסק.	לא נחלקו על דבר שהוא משם אחד שהוא חייב, על מה נחלקו? על דבר שהוא משום ב' שמות	
שאבד מלקט מלבו, נתכוון ללקט ענבים ושכח וסבור תאנים בעינא והלכה ידו על הענבים, דרבי אליעזר סבר: הרי נעשתה כוונתו, ורבי יהושע סבר: הרי לא נעשתה כוונתו ומחשבתו		פירוש אחר למשנה (כדי לפתור את הקושי השני נגד שמואל
מחלוקת בשני שמות מתעסק חייב אם מדובר בשם אחד (קשה לשמואל שאמר מתעסק בשבת פטור לכולם)	מחלוקת בשני שמות מתעסק דברי הכל פטור	קושי 3 נגד שמואל
שכח מלקט מלבו לא שנא בשם אחד ולא שנא בשני שמות פליגי. ומתעסק פטור	שכח מלקט מלבו בשם אחד - דברי הכל חייב כי פליגי - בשני שמות ומתעסק פטור	תירוץ 1
אם הקדים בין בשם אחד בין בשני שמות - מחלוקת	אם הקדים אחד לשני בשני שמות - בשם אחד - דברי הכל חייב	תירוץ 2 - רבא

אמר רב נחמן אמר שמואל: מתעסק בחלבים ועריות - חייב, שכן נהנה; מתעסק בשבת - פטור, מלאכת מחשבת אסרה תורה.

קושי 1: א"ל רבא לרב נחמן: והא תינוקות דכי מתעסק דמי, ותנן: מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול בשבת ואחד למול אחר השבת, ושכח ומל את של אחר השבת בשבת - רבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר; עד כאן לא פטר רבי יהושע אלא משום דקסבר: טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה - פטור, אבל מתעסק בדבר דלאו מצוה, אפילו רבי יהושע מחייב!

תירוץ: אמר לו: הנח לתינוקות, הואיל ומקלקל בחבורה חייב, מתעסק בחבורה חייב.

קושי 2: איתביה רב יהודה לשמואל, ר' יהודה אומר: אפי' מתכוין ללקט תאנים וליקט ענבים, ענבים וליקט תאנים, שחורות וליקט לבנות, לבנות וליקט שחורות - ר"א מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר; והא הכא מתעסק הוא, ורבי יהושע נמי לא קא פטר אלא מן מינא למינא, אבל בחד מינא אפילו רבי יהושע מחייב!

תירוץ: פירוש אחר למקרה במשנה: אמר ליה: שינא, שבוק מתניי ותא בתראי, הכא במאי עסקינן - כגון שאבד מלקט מלבו, נתכוון ללקט ענבים ושכח וסבור תאנים בעינא והלכה ידו על הענבים, דרבי אליעזר סבר: הרי נעשתה כוונתו, ורבי יהושע סבר: הרי לא נעשתה כוונתו ומחשבתו.

קושי 3: מתיב רב אושעיא, רבי שמעון שזורי ורבי שמעון אומרים: לא נחלקו על דבר שהוא משם אחד שהוא חייב, אלא על מה נחלקו? על דבר שהוא משום שני שמות, שרבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר; ורבי יהודה מאי קאמר דפליגי? בנתכוין ללקט ענבים ולקט תאנים, שחורות ולקט לבנות, ענבים ותאנים שחורות ולבנות מאי ניהו? שני שמות, היינו רבי שמעון ור"ש שזורי, רבי יהודה מאי אתא לאשמועינן? אלא לאו מתעסק איכא בינייהו, דרבי יהודה סבר: מתעסק חייב, ור"ש ור"ש שזורי סברי: מתעסק פטור! **תירוץ:** לא, מתעסק דברי הכל פטור, והכא בהא קא מיפליגי, דרבי שמעון שזורי סבר: שכח מלקט מלבו בשם אחד - דברי הכל חייב, כי פליגי - בשני שמות, ר' יהודה סבר: לא שנא בשם אחד ולא שנא בשני שמות פליגי.

תירוץ 2: רבא אמר: ליקדם איכא בינייהו

תיווך: והתניא: היו לפניו שתי נרות דולקות, ונתכוין לכבות את זו וכיבה את זו, להדליק את זו והדליק את זו - פטור; להדליק ולכבות, וכיבה והדליק בנשימה אחת - חייב, בשתי נשימות - פטור

קושי: בנשימה אחת חייב - פשיטא!

תירוץ: מהו דתימא: לא איתעבד מחשבתיה, דהא להדליק מעיקרא בעי ולבסוף לכבות, וכי עבד מעשה, כיבה ובסוף הדליק הוא ואימא פטור, קא משמע לן: נהי דאקדומי לא מקדים, אחורי נמי לא מאחר.

ברייתא נוספת קשורה לדברי רבא: תנו רבנן: החותה גחלים בשבת - חייב חטאת; רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי אליעזר ברבי צדוק: חייב שתים, מפני שהוא מכבה את העליונות ומבעיר את התחתונות. **קושי:** במאי עסקינן? אי דקא מיכוין לכבות ולהבעיר, מאי טעמא דמאן דפטר? אלא דלא קא מכוין להבעיר, מאי טעמא דמאן דמחייב תרתיה?

תירוץ: רבי אלעזר ורבי חנינא דאמרי תרווייהו: כגון שנתכוין לכבות העליונות כדי להבעיר את התחתונות, דתנא קמא קסבר: מקלקל בהבערה פטור, ורבי אליעזר ברבי צדוק אמר: חייב.

חיזוק לתירוץ: וכן אמר רבי יוחנן: בנפח שנו.

אמר רבי יוחנן: עד כאן לא נתגלתה טעמא של הלכה זו.

תירוץ 2: אמי בר אבין ורב חנינא בר אבין דאמרי תרווייהו: כגון שנתכוין לכבות ולהבעיר, דתנא קמא סבר לה כרי יוסי, דאמר: הבערה ללא יצאת, ורבי אליעזר ברבי צדוק סבר לה כרבי נתן, דאמר: הבערה לחלק יצאת.

תירוץ 3: רבא אמר: להקדים איכא בינייהו.

תירוץ 4: רב אשי אמר: כגון שנתכוין לכבות והובערו מאיליהן, ותנא קמא סבר לה כרבי שמעון, דאמר: דבר שאין מתכוין פטור, ורבי אליעזר ברבי צדוק סבר לה כרבי יהודה, דאמר: דבר שאין מתכוין חייב.

סיכום

להדליק ולכבות, וכיבה והדליק בנשימה אחת – חייב

רבי אלעזר ורבי חנינא	אמי בר אבין ורב חנינא בר אבין	רבא	רב אשי
המקרה שבו חולקים	נתכוין לכבות ולהבעיר	נתכוון להקדים הדלקה לכיבוי ועשה ההפך	כגון שנתכוין לכבות והובערו מאיליהן
נקודת המחלוקת	האם מקלקל בהבערה חייב או פטור?	האם ספר פעולות הפוכות פטור מחטאת או לא?	מחלוקת בעניין דבר שאינו מתכוון – האם חייב או פטור?

תנו רבנן: החותה גחלים בשבת להתחמם בהם והובערו מאיליהן

ותני חדא: חייב	ותני אידך: פטור
מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה	מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה

דם שחייבים עליו	דם שאין חייבין עליו
דם שחיטה בבהמה בחיה ובעוף - בין טמאין בין טהורין	דם הטחול
דם נחירה	דם הלב
דם עיקור	דם ביצים
דם הקזה שהנשמה יוצאה בו	דם חגבים
רבי יהודה מחייב בדם התמצית	דם התמצית

זעוף וזכרונה

שיש בהן טומאה קלה	אוציא דם מהלכי שתיים - שיש בהן טומאה חמורה ואין בהם טומאה קלה,
וטומאה חמורה	אוציא דם שרצים - שאין בהם טומאה חמורה
ויש בהן איסור והיתר	דם דגים דם חגבים - שכולו היתר
והן מין בשר	אוציא דם ביצים - שאין מין בשר

